

УДК 57.0015:538.567:371.24(477)

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-13\(31\)-738-753](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-13(31)-738-753)

Ленга Евеліна Леонідівна кандидат біологічних наук, доцент кафедри біоорганічної і біологічної хімії та клінічної біохімії, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, <https://orcid.org/0000-0002-3871-8670>

Загородня Людмила Іванівна кандидат медичних наук, доцент, кафедра професійної патології і функціональної діагностики, медичний факультет, Одеський національний медичний університет, м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0003-1908-0461>

Ямілова Тетяна Миколаївна кандидат медичних наук, доцент кафедри Професійної патології і функціональної діагностики, Медичний факультет, Одеський національний медичний університет, Валіховський провулок 2, м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0001-9609-1688>

Карбованець Олена Іванівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри, викладач, кафедра мікробіології, вірусології та епідеміології з\к інфекційних хвороб, медичний факультет, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, <https://orcid.org/0000-0003-4429-7371>

ОСНОВНІ МОДЕЛІ МОДЕРНІЗАЦІЇ МЕДИЦИНИ УКРАЇНИ: НА ПРИКЛАДІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Реформування української медицини, яке ставить її на новий щабель розвитку, передбачає передусім удосконалення закладів вищої освіти, а саме: перегляд принципів навчання, підвищення якості освіти, розвиток чинників покращення умов, запровадження новітніх методів та методик навчання. У цьому контексті найважливішим завданням держави щодо розвитку медичної галузі є підготовка висококваліфікованих фахівців медичного спрямування. У статті розглянуто сучасний стан медицини в Україні, основні проблеми, виклики та тенденції її подальшого розвитку. Метою модернізації медицини є підвищення ефективності медичного захисту і соціального страхування населення, зокрема патентування нових форм і методів лікування та профілактики захворювань, а також втілення нових програм підтримання здорового способу життя. Заклади вищої медичної освіти – це особливі установи, діяльність яких має відбуватися на засадах системності, юридичної відповідальності, розвитку зовнішніх і внутрішніх чинників, урахування кон'юктури ринку, а також високої якості підготовки медичних працівників.

Зважаючи на необхідність ефективного регулювання медичної галузі, заклади вищої освіти сприяють чіткому управлінню, розподілу та використанню державних коштів на розв'язання багатьох практичних та теоретичних проблем, а також внесенню відповідних змін до законодавства України.

Дослідження показало, що вища медична освіта України має розглядатися в контексті основних викликів сучасності. Доведено, що модернізація і введення інноваційних елементів у медичну освіту, попри беззаперечну користь, спричиняє нові потужні виклики як щодо освітнього процесу, так і щодо медицини загалом. Зазначено, що в умовах повномасштабної війни нові ефективні рішення щодо вдосконалення вищої медичної освіти забезпечують можливість надавати потужну допомогу і підтримку державі у цій боротьбі.

Практичне значення дослідження полягає у виокремленні авторських ідей щодо підвищення якості функціонування закладів вищої освіти для модернізації медицини в Україні.

Ключові слова: вища медична освіта, механізми вдосконалення, методики реформування та організації навчання, виклики сучасності.

Lenha Evelina Leonidovna PhD in Biology, Associate Professor of Department of Bioorganic and Biological Chemistry and Clinical Biochemistry, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, <https://orcid.org/0000-0002-3871-8670>

Zahorodnia Liudmyla Ivanovna PhD in Medicine, Associate Professor of the department of occupational pathology and functional diagnostic, Faculty of Medicine, Odesa National Medical University, Odesa, <https://orcid.org/0000-0003-1908-0461>

Yamilova Tetiana Mykolaivna PhD in Medicine, Associate professor of the Department of occupational pathology and functional diagnostic, Faculty of Medicine, Odesa National Medical University, Odesa, <https://orcid.org/0000-0001-9609-1688>

Karbovanets Olena Ivanivna Ph.D. in Pedagogy, Docent, department of microbiology, virology and epidemiology with a course of infectious diseases, Faculty of Medicine, Uzhhorod National University, Uzhhorod, <https://orcid.org/0000-0003-4429-7371>

BASIC MODELS OF MODERNIZATION OF MEDICINE IN UKRAINE: AS AN EXAMPLE OF INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

Abstract. Reforming Ukrainian medicine to a new level of development involves, first of all, improvement of institutions of higher education, namely: principles of education, quality of education, factors for improving conditions,

introduction of the latest methods and techniques. In this context, the most important task for the state of Ukraine in the medical field is the training of highly qualified medical specialists. The article examines the current state of medicine in Ukraine, the main problems, challenges and trends of further development.

The study provides examples of the use of new forms, methods and teaching methods in connection with traditional forms, which make it possible to optimize the educational process and qualitatively prepare future specialists for the conditions of improvement of higher medical education. It has been established that the implementation of the above-mentioned approaches will contribute to the development and use of best practices of international institutions of higher medical education, will meet the needs of the health care industry, and will contribute to improving the quality of medical care for the population of our country. The entry of the Ukrainian state into the world community is not possible without a complete renewal of the higher education system.

The research offers author's developments regarding the improvement of public management, innovative, administrative, methodical, financial management in medical institutions of higher education for the improvement of medicine in Ukraine as a whole. The practical significance of the research lies in highlighting the author's ideas on improving the quality and functioning of higher education institutions for the modernization of medicine in Ukraine. Research information can be used for further scientific research by specialists in the medical field.

Keywords: higher medical education, mechanisms of improvement, methods of reform and organization of training, challenges of modernity.

Постановка проблеми. Сучасні заклади вищої медичної освіти покликані забезпечити формування та розвиток освітнього середовища, яке дасть змогу вдосконалити медицину в Україні, підготувати конкурентоспроможних і висококваліфікованих спеціалістів, оскільки основним завданням української держави в умовах сьогодення є підготовка висококваліфікованих медичних працівників. Реформи в українській медицині мають поставити її на якісно новий щабель розвитку, а розпочинаються вони насамперед із оновлення системи закладів вищої освіти. Ця трансформація передбачає реформування якості освіти, покращення зовнішніх та внутрішніх умов, запровадження оновлених принципів, новітніх методів та методик. Заклади вищої медичної освіти – особливі установи, діяльність яких має відбуватися на засадах системності, юридичної відповідальності, розвитку зовнішніх та внутрішніх факторів, урахування кон'юктури ринку, а також високої якості підготовки медичних працівників.

Актуальність дослідження визначається тим, що реформування вищої медичної освіти сьогодні неможливе без визначення пріоритетів

дослідницьких, пошукових та проблемних методів навчання, які потребують застосування медичної практики в реальних умовах. Формування професійних компетентностей фахівців медичної галузі на етапі навчання сприяє розвитку їхнього нестандартного мислення і навичок розв'язання практичних завдань. Зауважимо, що організація освітнього процесу базується на зарубіжному та вітчизняному досвіді.

Нині відбуваються дослідження, розробка і впровадження нових революційних освітніх технологій на основі інтерактивних методів навчання, зокрема комп'ютерних технологій, дистанційного навчання, а також передбачають використання тестового навчання для перевірки теоретичних знань і практичних навичок студентів у медичних закладах вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти модернізації медицини в Україні на прикладі закладів вищої освіти знаходять відображення в дослідженнях вітчизняних та зарубіжних авторів. Зокрема, М. Попов та його співавтори досліджують систему медичної освіти, цифрові засоби, технології і платформи в освітньому процесі [10]. Результати цього дослідження дають змогу розглянути аспекти модернізації вищої медичної освіти, прогнози та потенційні можливості.

С. Гордійчук зазначає, що впровадження міжнародних критеріїв організації освітньої діяльності в медичній сфері є важливим складником забезпечення високої якості викладання з використанням сучасних і традиційних методів навчання [4].

Важливою джерельною базою є наукова робота І. Булах, Л. Войтенко та Ю. Антощенко, яка безпосередньо присвячена питанням удосконалення вищої медичної освіти і містить цінну інформацію про сучасні тенденції, принципи та результати діяльності закладів вищої освіти [1].

Серед науковців, які займалися аналізом різних аспектів методичного забезпечення та контролю рівня знань, слід назвати В. Ляховського та ін., які висвітлили чинники та аспекти управління закладом освіти для підготовки кваліфікованих кадрів, що є важливою передумовою вдосконалення медицини в Україні [8]. Л. Крячкова, К. Сімон, Е. Борвінко та Л. Семенова зосереджують увагу на організаційних діях щодо управління медичними закладами вищої освіти [7].

Ю. Василенко зазначає, що основним напрямом розвитку галузі охорони здоров'я є формування сучасної системи безперервної медичної освіти, яка передбачає окрім базової освіти постійне оновлення спеціальних фахових знань, удосконалення набутих умінь і навичок у процесі професійної діяльності [2].

В. Вознюк, С. Красюк висвітлюють законодавчі зміни щодо організації та функціонування єдиної системи надання медичної допомоги. Зокрема,

автори зазначають, що в Україні існує нагальна потреба у формуванні державної політики щодо змін у медицині [3].

Н. Корильчук, О. Руда, І. Боровик виявили проблеми, пов'язані з впровадженням дистанційного навчання в закладах вищої медичної освіти, зокрема: вибір платформ навчання, поєднання традиційних норм із новітніми, підвищення цифрових компетентностей, принципи організації навчання [6].

Т. Марчак, О. Смірнова, А. Мельник розглядають підвищення вимог у закладах вищої освіти для підготовки висококваліфікованих медиків. Серед них особливо важливі: формування інтересу до навчання у студентів, застосування схеми підвищення успішності, проведення дослідницьких експериментів [9].

І. Радзівська досліджуючи практичні та теоретичні сторони реформування медичної освіти, зазначає, що пріоритетними напрямками державної політики є розвиток медичної освіти через оновлення змісту освіти та форм освітнього процесу [11]. Про впровадження новітніх форм у закладах вищої медичної освіти говорять Л. Тодоріко та інші, наголошуючи на важливості синхронізації системи підготовки та навчання здобувачів медичної освіти з процесами реформування системи охорони здоров'я в Україні [13].

М. Шумило характеризує реформу системи охорони здоров'я, у якій у сучасних умовах необхідно впроваджувати оновлені вимоги до освіти та підготовки спеціалістів відповідно до нових стандартів, вносити корективи в підготовку майбутніх медичних кадрів та підвищувати кваліфікацію медперсоналу за міжнародними стандартами, щоб стати важливою частиною реформування галузі охорони здоров'я та реалізувати соціальні пріоритети держави [14].

Т. Кірик підтверджує вищезазначену думку і аналізує систему охорони здоров'я і вищої освіти в минулому і в умовах сучасності [5].

Мета статті – аналіз тенденцій та перспектив у розвитку вищої медичної освіти в Україні для вдосконалення новітніх методик та форм лікування, а також підготовки висококваліфікованих спеціалістів.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань організації освітнього процесу у сфері охорони здоров'я», у медичних закладах з метою забезпечення навчального процесу спеціалізовану медичну допомогу можуть надавати науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку кадрів у сфері охорони здоров'я, за наявності у них сертифіката лікаря-спеціаліста й за погодження з керівником лікувально-профілактичного закладу щодо надання медичної допомоги пацієнту. Ця форма підтримки затверджена центральним органом виконавчої

влади, що забезпечує формування державної політики в галузі охорони здоров'я.

Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням від 27 лютого 2019 року № 95-р схвалив Стратегію розвитку медичної освіти в Україні [12], у якій зазначено, що «завданням медичної освіти є забезпечення надання громадянам якісної медичної допомоги населенню завдяки високому рівню підготовки медичних працівників. Життя та здоров'я пацієнта повинні бути основними людськими та професійними цінностями медичних працівників. Якісна медична допомога неможлива без зміни культурної парадигми та створення нового професійного середовища – самовідтворюваного та незалежного». Реалізація стратегії розрахована на 10 років і передбачає, зокрема, створення якісної системи медичної освіти з високими стандартами підготовки фахівців, а саме:

- підвищення якості вищої медичної освіти;
- підвищення якості післядипломної освіти;
- забезпечення ефективного фінансування та управління;
- перегляд академічної культури;
- сприяння розвитку наукових досліджень.

М. Шумило зазначає, що реформа системи охорони здоров'я передбачає оновлення вимог до освіти та підготовки й підвищення кваліфікації медичних фахівців відповідно до міжнародних стандартів. Медична освіта має забезпечувати якісну підготовку студентів і бути важливим складником реформування галузі охорони здоров'я та реалізації соціальних пріоритетів держави, оскільки від рівня підготовки майбутніх лікарів залежить якість медичної допомоги, що надається населенню, та як наслідок – якість життя населення [14].

Сучасний лікар повинен досконало володіти спеціальними фаховими вміннями й навичками, мати високий рівень професійної компетентності та комунікативних навичок, вміти пояснювати та передавати знання студентам і колегам, а також адаптуватися до змін у законодавстві та професійних обов'язках. Це дасть змогу медичним працівникам працювати в єдиному загально визнаному професійному просторі, спираючись на світовий досвід роботи з протоколами лікування.

Для побудови сучасної моделі системи охорони здоров'я необхідно змінити базові середні показники.

Медична освіта всіх рівнів потребує змін з метою оптимізації компетентності студентів-медиків та підвищення конкурентоспроможності й потенціалу майбутніх медичних сестер і лікарів. Загально відомо, що низька якість освітніх послуг негативно впливає не лише на рівень знань, навичок і мотивації майбутніх медичних працівників, а й зрештою на якість медичної

допомоги, що надається населенню. Тому студенти під час навчання вже не відіграють роль пасивних споживачів знань, навпаки, їхнє місце в освітньому процесі значно змінилося.

Сучасне викладання у вищих медичних навчальних закладах базується на педагогічному підході активної співпраці викладача зі студентами, за якого створюються умови для творчості та стимулюється самостійність, автономія й підтримка здобувачів медичної освіти.

Одним із засобів такого переходу є використання викладачами тестового контролю знань як частини сучасної технології, що допомагає студентам розкрити свій творчий потенціал.

Різні підходи до підготовки, розробки, проведення та аналізу результатів тестування дають змогу точно відобразити рівень знань студентів і якісно підвищити рівень їх підготовки відповідно до сучасних вимог.

У нинішніх реаліях дистанційне навчання поширене в усьому світі. Цьому сприяла загрозлива епідеміологічна ситуація, спричинена пандемією COVID-19. Під час пандемії дистанційне навчання стало зручним виходом із ситуації вимушеного обмеження фізичних контактів, а в умовах повномасштабної російської агресії воно набуло значення головного каналу, яким здійснюється освітній процес.

Зазначимо, що з упровадженням дистанційного навчання в закладах вищої медичної освіти в умовах сьогодення пов'язані певні проблеми, як-от:

- 1) вибір онлайн-платформ для організації навчання;
- 2) поєднання традиційних і специфічних для дистанційної освіти методів навчання;
- 3) просвітницька діяльність;
- 4) підвищення громадянської компетентності всіх учасників освітнього процесу;
- 5) формування інформаційної компетентності, навичок роботи з інформацією, комунікативних навичок, відповідального та доцільного використання інформаційних ресурсів, уміння розв'язувати різноманітні навчальні завдання [7].

Крім вищезазначених чинників, важливим складником ефективності діяльності закладів вищої медичної освіти є дотримання всіх норм, принципів, методів та методик у формуванні й функціонуванні освітнього середовища. У таблиці 1 наведено найважливіші принципи, які мають бути дотримані під час дистанційного навчання.

Таблиця 1

Принципи, на яких базується якісне дистанційне навчання

№	Принцип	Опис
1	Цілеспрямованість	Має на меті чітко визначення мети й завдань, критеріїв досягнення цілей та їх оцінювання перед кожним заняттям. Не варто дотримуватися правила «чим більше, то краще для здобувачів освіти»
2	Вибір оптимальних форми, методу та засобу навчання	Вибір завдань, методів та форм навчання відповідно до поставлених цілей та мети курсу, рівня знань та психологічних особливостей студентів
3	Індивідуальний підхід	Враховуючи справедливність в оцінюванні здобувачів освіти, потрібно зважати на індивідуальні та неповторні особливості кожного студента, тип засвоєння навчального матеріалу, швидкість мисленневих процесів тощо
4	Поєднання різних видів та форм навчання	Для успішного закріплення навичок та вмій варто за потреби поєднувати онлайн-навчання з практичними заняттями
5	Структурованість	Навчальні відео- та аудіофрагменти, матеріали та завдання для самоперевірки поєднуються з відповідними матеріалами за напрямками, без зазначення теми здобувача освіти. Важливе місце посідають визначені чіткі вимоги до роботи за матеріалами, що надаються
6	Систематичність та системність	Усі завдання та навчальні матеріали у форматі онлайн мають становити в сукупності загальну систему, що відповідає цілям освітньої програми і в кінцевому результаті спроможна розвивати базові компетенції
7	Справедливість в оцінюванні	Критерії розподілу балів, підсумкової оцінки та оцінювання індивідуальних завдань мають бути оголошені на початку заняття, і викладач повинен неухильно їх дотримуватися. Комп'ютерна система автоматично перевіряє тестові роботи, що допомагає уникати упередженості викладача. Оцінювання сформованості практичних навичок в умовах дистанційного навчання відбувається під час контрольних онлайн-занять відповідно до встановлених критеріїв виконання кожної маніпуляції або процедури
8	Комплексний підхід	Розвиток компетентностей у форматі дистанційного навчання має здійснюватися за комплексним принципом, що передбачає поєднання загальної системи знань, умій та навичок з урахуванням міждисциплінарної інтеграції.

Джерело: [6]

Реформована система медичної освіти має ґрунтуватися на сучасному підході, гарантувати якість, забезпечувати дотримання стандартів вищої освіти й орієнтуватися на інформатизацію та реалізацію високого потенціалу комп'ютерних і комунікаційних інформаційних технологій у викладанні навчальних дисциплін.

Для цього необхідно також розробити єдину чітку стратегію реформування медичної освіти, гарантувати відповідальність закладів за якість освіти, створити групу для ретельного вивчення ситуації та розроблення пропозицій концептуальних першочергових заходів щодо правової реформи та співпраці між медичними університетами задля врахування інтересів суспільства. І звичайно ж, дотримуватись теоретичної бази, яка охоплює комплекс важливих методів та методик, що наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Методи навчання здобувачів медичної освіти

Метод	Характеристика
Продуктивний	Передбачає виконання студентами системи завдань на розробку певного матеріалу, наприклад написання рефератів, статей чи рецензій для самостійного узагальнення отриманої інформації
Пояснювально-ілюстративний	Використання фотографій, відеоматеріалів, аудіо-фрагментів, що завантажені на певний ресурс, і водночас текстових фрагментів, посилянь на корисні ресурси для навчання. Також важливим складником є взаємодія здобувача освіти та викладача на навчальних платформах
Частково-пошуковий	Розв'язання системи завдань під час онлайн-навчання в поєднанні з обробкою відеоматеріалів або ж роботою з відповідними літературними джерелами. Це дає змогу студентам самостійно здійснити аналіз та узагальнити матеріал
Імітаційний	Використання імітаційних завдань (дистанційно або офлайн), що передбачає показ викладачем певної маніпуляції, а потім опис студентом суті побаченого
Методика усного та письмового контролю	Аналіз відповідного документального матеріалу, що допомагає визначити характер допущених студентами помилок, підібрати засоби для подолання прогалин.

Джерело: [6]

Європейський шлях України та необхідність реформування вищої медичної освіти мають передбачати дослідження та всебічний аналіз різних сфер освітнього процесу. Перш ніж вирішити, що саме потрібно реформувати, необхідно провести детальний аналіз, щоб визначити поточну ситуацію, узагальнити та критично розглянути основні недоліки. З огляду на це, особливо важливо, щоб освітяни в українському секторі охорони здоров'я були ознайомлені з системою освітнього моніторингу. Міжнародний досвід у цій сфері може допомогти їм багато чого навчитися та розробити чіткий і якісний план трансформації.

Комплексне дослідження основних елементів освіти допоможе отримати об'єктивні дані про стан медичної освіти в Україні, виявити основні проблеми та визначити шляхи їх розв'язання. У світі існує низка інструментів та методів проведення моніторингових досліджень. Основними цілями, до яких прагнуть багато зарубіжних вищих медичних закладів освіти, є перевірка дотримання акредитаційних вимог і міжнародних стандартів у медичній освіті та забезпечення якісної практичної діяльності випускників. Моніторингові дослідження мають велике значення для вітчизняних ЗВО, оскільки можуть виявити основні невідповідності щодо міжнародних стандартів, вивести українську освіту на новий рівень і наблизити нас до найкращих практик надання освітніх послуг. Це особливо важливо сьогодні через дві важливі тенденції в медичній освіті: підготовку майбутніх лікарів до реформування галузі та значне збільшення кількості іноземних студентів-медиків, які навчаються в Україні.

У березні 2020 року створено рейтинг досконалості університетів Impact Ranking. Він спирається на екологічну парадигму за допомогою оцінювання закладів за їхніми успіхами в досягненні відповідних цілей, що відображають

сталий розвиток. До них належать: партнерство задля досягнення цілей; справедливість, мир та міцні інструкції; життя на землі; життя під водою; кліматична дія; відповідальне споживання та виробництво; сталі міста та громади; зменшення нерівностей; промисловість, інновації та інфраструктура; гідна праця та економічне зростання; доступна та чиста енергія; чиста вода та санітарія; гендерна рівність; жодної бідності та голоду; благополуччя; якісна освіта [15]. Кількість ЗВО різних країн, які беруть участь у програмі, наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Перелік країн та кількість їхніх ЗВО, що входять у The Times Higher Education Impact Rankings 2023

Країна	Кількість ЗВО	Країна	Кількість ЗВО
Туреччина	79	Чилі, Іран, Мексика, Південна Корея	20
Японія	78	Румунія	17
Пакистан	72	Йорданія	16
Таїланд	65	Казахстан, Португалія	15
Індія	66	Австрія, Еквадор	13
Велика Британія	57	Алжир, Бангладеш	12
Ірак	56	Греція, Угорщина, Марокко, Нігерія	11
США	50	Об'єднані Арабські Емірати	10
Бразилія, Іспанія, Тайвань	47	Німеччина, Ірландія	9
Єгипет	37	Чеська Республіка, Нова Зеландія, Перу, Південна Африка, Туркменістан	8
Україна	33	Азербайджан, Китай, Фінляндія, Ліван, Туніс	7
Індонезія	32	Гана, Нідерланди, Палестина, Словаччина, Шрі-Ланка	6
Філіппіни	29	Коста-Ріка, Латвія, Північний Кіпр, Швейцарія	5
Канада	26	Білорусь, Бельгія, Литва, Швеція	4
Саудівська Аравія	25	Афганістан, Хорватія, Кіпр, Гонконг, Кувейт	3
Австралія, Колумбія, Малайзія	24	Аргентина, Вірменія, Бахрейн, Болгарія, Данія, Фіджі, Ісландія, Ізраїль, Косово, Макао, Маврикій, Парагвай, Судан, Уругвай	2
Польща	23	Боснія та Герцеговина, Бруней Даруссалам, Камбоджа, Кюрасао, Домініканська Республіка, Грузія, Гаїті, Ямайка, Кенія, Киргистан, Молдова, Монголія, Норвегія, Оман, Панама, Пуерто Ріко, Катар, Сербія, Словенія, Танзанія	1
Франція, Італія	22		

Джерело: [15]

Отже, удосконалення вищих медичних закладів в Україні має передбачати такі моделі:

1) реформування галузі охорони здоров'я України потребує зміни низки підходів до організації освітнього процесу та якості медичної освіти. Це складний процес, який може бути здійснений лише спільними зусиллями як державних структур, відповідальних за фінансування, організацію та управління навчальним процесом, так і за безпосередньої участі та зусиль навчальних закладів, що готують медичних фахівців;

2) освоєння використання симуляторів у рамках роботи з різноманітними складними клінічними випадками є важливим елементом викладання і навчання у вищій медичній школі;

3) досягнення бажаної якості медичної освіти значною мірою покладається безпосередньо на викладачів закладів вищої освіти;

4) викладачі повинні постійно оновлювати власні знання, оскільки студентам варто надавати лише найновішу та найактуальнішу інформацію. Важливим є запозичення досвіду колег за кордоном, для чого держава має збільшити фінансування проєктів для молодих науковців, викладачів, студентів і лікарів;

5) з метою покращення доступу до лікування пацієнтів для учасників освітнього процесу необхідно розробити на національному рівні нормативно-правову базу, яка б регулювала взаємовідносини між навчальними закладами та практичними медичними установами;

6) для підвищення якості вищої медичної освіти в Україні необхідно розробити нормативно-правову базу на різних рівнях, від регулювання та державної фінансової підтримки різних складників освітнього процесу до вдосконалення управління системою освіти та професійної підготовки медичних працівників, а також постійного вдосконалення кадрового потенціалу професорсько-викладацького складу та науково-педагогічних працівників. Необхідно забезпечити копітку та скоординовану роботу механізмів функціонування системи медичної освіти на всіх рівнях.

Висновки. Якість кадрів у галузі охорони здоров'я є одним із головних пріоритетів системи реформування охорони здоров'я, а отже, формуються нові вимоги до якості освіти та освітньої діяльності, що проводиться закладами медичної освіти. Наше дослідження підтверджує гіпотезу про те, що найкращими стратегіями вдосконалення практичної підготовки майбутніх медичних працівників є реалізація комплексного підходу, використання інтерактивних технологій, розбір типових та нетипових клінічних ситуацій, курація пацієнтів, розв'язання ситуаційних завдань, тестовий контроль за відповідними програмами, симуляційне навчання тощо. Отже, удосконалення практичної підготовки майбутніх медичних працівників гарантуватиме якість

освітньої діяльності, вплине на рівень професійної компетентності та покращить якість надання медичної допомоги.

Література:

1. Булах І. Є., Войтенко Л. П., Антоненко Ю. П. Моніторинг якості медичної освіти. Міжнародний досвід. *Медична освіта*. 2018. №3. С. 5–12. DOI: 10.11603/me.2414-5998.2018.3.9328
2. Василенко Ю. Актуальні питання наукових досліджень механізмів розвитку післядипломної медичної освіти. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. № 1. С. 113–118. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.1.17>
3. Вознюк В., Красюк С. Організація і діяльність університетських клінік: минуле і сьогодні. *Український науково-медичний молодіжний журнал*. 2022. № 134 (4). С.44–52. DOI: [https://doi.org/10.32345/USMYJ.4\(134\).2022.44-52](https://doi.org/10.32345/USMYJ.4(134).2022.44-52)
4. Гордійчук С. В. Удосконалення практичної підготовки медичних кадрів як елемент системи забезпечення якості освітньої діяльності. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 15 (2). URL: https://lib.iitta.gov.ua/718564/1/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F_%D0%A1.%D0%92.%D0%93%D0%BE%D1%80%D0%B4%D1%96%D0%B9%D1%87%D1%83%D0%BA_.pdf
5. Кірик Т. Медична освіта України в контексті цінностей сталого розвитку. *Вища освіта України*. 2020. №3. С. 41–49. DOI: 10.31392/NPU-VOV.2020.3(78).05
6. Корильчук Н. І., Руда О. Ю., Боровик І. О. Вища медична освіта України у 2023 році: відповіді на виклики сучасності. *Академічні візії*. 2023. № 17. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/195>
7. Крячкова Л., Сімон К., Борвінко Е., Семенова Л. Підходи до удосконалення управлінської стилів в процесі підготовки керівних медичних кадрів на різних рівнях освіти. *Клінічна та профілактична медицина*. 2022. № 2 (20). С. 73–80. DOI: [https://doi.org/10.31612/2616-4868.2\(20\).2022.09](https://doi.org/10.31612/2616-4868.2(20).2022.09)
8. Ляховський В. І., Краснов О. Г., Лисенко Р. Б., Немченко І. І., Краснова О. І., Ляхова Н. О., Плужнікова Т. В. Удосконалення матеріалів методичного забезпечення для контролю рівня знань у закладах вищої медичної освіти на сучасному етапі. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Медицина»*, 2023. № 1 (67). С. 121–126. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8127.2023.67.22>
9. Марчак Т. В., Смірнова О. В., Мельник А. В. Шляхи удосконалення навчального процесу під час вивчення медичної хімії в сучасних вимогах. *Вісник Вінницького національного медичного університету*. 2019. Т. 23, №4. С. 667–671. DOI: 10.31393/reports-vnmedical-2019-23(4)-18
10. Попов М. В., Ільїна-Стогнієнко В. Ю., Сисоєва І. В. Модернізація система медичної освіти України в умовах дистанційного навчання. *Академічні візії*. 2023. №17. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7763216>
11. Радзівська І. Історіографія дослідження засад розвитку медичної та фармацевтичної освіти молодших спеціалістів в Україні. *Український педагогічний журнал*. 2021. № 2. С. 121–135. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-2-121-135>
12. Стратегія розвитку медичної освіти в Україні: схвалено Каб. Міністрів України від 27.02.2019. № 95-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2019-%D1%80#Text> (дата звернення 24.08.2023)
13. Тодоріко Л. Д., Підвербецька О. В., Підвербецький О. Я., Сем'янів І. О., Єременчук І. В., Сливка В. І. Перспектива вищої медичної освіти в Україні в епоху реформ. *Проблеми медичної освіти*. 2021. № 1 (44). С. 100–106. URL: <http://tubvil.com.ua/article/view/226791>

14. Шумило М. Ю. Сучасний стан медичної освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. С. 220–224. DOI: 10.32840/1992-5786.2019.63-2.43

15. The Times Higher Education. *Impact Rankings 2023*. URL: https://www.timeshighereducation.com/impactrankings#!/length/25/locations/URY/sort_by/scores_overall/sort_order/asc (дата звернення 24.08.2023)

References:

1. Bulakh, I. YE., Voytenko, L. P., Antonenko, YU. P. (2018). Monitorynh yakosti medychnoyi osvity [Monitoring the quality of medical education]. *Mizhnarodnyy dosvid. Medychna osvita – International experience. Medical education*, 3, 5–12 [in Ukrainian].

2. Vasylenko, YU. (2022). Aktual'ni pytannya naukovykh doslidzhen' mekhanizmiv rozvtku pislyadyplomnoyi medychnoyi osvity [Current issues of scientific research on the mechanisms of development of postgraduate medical education]. *Dniprovs'kyi naukovyy chasopys publichnoho upravlinnya, psykholohiyi, prava – Dnipro scientific journal of public administration, psychology, law*, 1, 113–118 [in Ukrainian].

3. Voznyuk, V., Krasnyuk, S. (2022). Orhanizatsiya i diyal'nist' universytet-s'kykh klinik: mynule i s'ohodennya [Organization and activity of university clinics: past and present]. *Ukrayins'kyi naukovo-medychnyy molodizhnyy zhurnal – Ukrainian Scientific and Medical Youth Journal*, 134 (4), 44–52 [in Ukrainian].

4. Hordiychuk, S. V. (2019). Udosoknalennya praktychnoyi pidhotovky medychnykh kadriv yak element systemy zabezpechennya yakosti osvity diyal'nosti [Improvement of practical training of medical personnel as an element of the quality assurance system of educational activity]. *Innovatsiyna pedahohika – Innovative pedagogy*, 15 (2) [in Ukrainian].

5. Kiryk, T. (2020). Medychna osvita Ukrayiny v konteksti tsinnostey staloho rozvytku [Medical education of Ukraine in the context of sustainable development values]. *Vyshcha osvita Ukrayiny – Higher education of Ukraine*, 3, 41–49 [in Ukrainian].

6. Koryl'chuk, N. I., Ruda, O. YU., Borovyk, I. O. (2023). Vyshcha medychna osvita Ukrayiny u 2023 rotsi: vidpovidi na vyklyky suchasnosti [Higher medical education of Ukraine in 2023: responses to modern challenges]. *Akademichni viziyi - Academic visions*, 17 [in Ukrainian].

7. Kryachkova, L., Simon, K., Borvinko, E., Semenova, L. (2022). Pidkhody do udoskonalennya upravlins'kyi styliv v protsesi pidhotovky kerivnykh medychnykh kadriv na riznykh rivnyakh osvity [Approaches to improving managerial styles in the process of training leading medical personnel at different levels of education]. *Klinichna ta profilaktychna medytsyna – Clinical and preventive medicine*, 2 (20), 73–80 [in Ukrainian].

8. Lyakhovs'kyi, V. I., Krasnov, O. H., Lysenko, R. B., Nyemchenko, I. I., Krasnova, O. I., Lyakhova, N. O., Pluzhnikova, T. V. (2023). Udoskonalennya materialiv metodychnoho zabezpechennya dlya kontrolyu rivnya znan' u zakladakh vyshchoyi medychnoyi osvity na suchasnomu etapi [Improvement of methodological support materials for monitoring the level of knowledge in institutions of higher medical education at the current stage]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod University*, 1 (67), 121–126 [in Ukrainian].

9. Marchak, T. V., Smirnova, O.V., Mel'nyk, A. V. (2019). Shlyakhy udoskonalennya navchal'noho protsesu pid chas vuvchennya medychnoyi khimiyi v suchasnykh vymohakh [Ways to improve the educational process during the study of medical chemistry in modern requirements]. *Visnyk Vinnyts'koho natsional'noho medychnoho universytetu – Bulletin of the Vinnytsia National Medical University*, 23 (4), 667–671 [in Ukrainian].

10. Popov, M. V., Il'yina-Stohniyenko, V. YU., Sysoyeva, I. V. (2023). Modernizatsiya systema medychnoyi osvity Ukrayiny v umovakh dystantsiynoho navchannya [Modernization of the medical education system of Ukraine in conditions of distance learning]. *Akademichni viziyi – Academic visions*, 17 [in Ukrainian].

11. Radziyevs'ka, I. (2021). Istoriohrafiiya doslidzhennya zasad rozvytku medychnoyi ta farmatsevychnoyi osvity molodshykh spetsialistiv v Ukraini [Historiography of the study of the foundations of the development of medical and pharmaceutical education of junior specialists in Ukraine]. *Ukrayins'kyu pedahohichnyy zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*, 2, 121–135 [in Ukrainian].

12. Stratehiya rozvytku medychnoyi osvity v Ukraini: skhvaleno Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.02.2019. № 95-r [Strategy for the development of medical education in Ukraine: approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 27.02.2019. № 95]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2019-%D1%80#Text>

13. Todoriko, L. D., Pidverbets'ka, O. V., Pidverbets'kyy, O. YA., Sem"yaniv, I. O., Yeremenchuk, I. V., Slyvka, V. I. (2021). Perspektyva vyshchoyi medychnoyi osvity v Ukraini v epokhu reform [The perspective of higher medical education in Ukraine in the era of reforms]. *Problemy medychnoyi osvity – Problems of medical education*, 1 (44). S. 100–106 [in Ukrainian].

14. Shumylo, M. YU. (2019). Suchasnyy stan medychnoyi osvity [Modern state of medical education]. *Pedahohika formuvannya tvorchoyi osobystosti u vyshchii i zahal'noosvitniy shkolakh – Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, 220-224 [in Ukrainian].

15. The Times Higher Education (2023). *Impact Rankings 2023*. Retrieved from https://www.timeshighereducation.com/impactrankings#!/length/25/locations/URY/sort_by/scores_overall/sort_order/asc